

Yrkande

2025-05-15

Ärende: SLK-2024-01204

Yrkande angående – Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Varje berörd nämnd (förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt socialnämnderna) får i uppdrag att utveckla och stärka rutiner för att förhindra sexuella övergrepp inom sina respektive verksamheter - **med särskilt fokus på att förebygga risker kopplade till ensamarbete, digitala verktyg och otillräcklig insyn i lokaler.**
- Utbildningsinsatser för personal **genomförs inom ramen för redan existerande kompetenscentrum** (ex. Kompetenscentrum Främjande och förebyggande) – för att stärka rutinerna, men ska intensifieras och utökas utifrån aktuella behov.
2. Stadsfastighetsnämnden och respektive verksamhetsnämnd får i uppdrag att vid nybyggnation och renoveringar av lokaler för barnverksamhet, föra dialog, arbeta in och prioritera säkerhetsaspekter – såsom ökad insyn, undvikande av avskilda utrymmen och trygga passagevägar.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över möjligheterna att begära ut ett registerutdrag vid upphandlingar som rör skolskjutsar och färdtjänst.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att verka för att utdrag från belastningsregister är uppdaterade och aktuella vid inlämning, gällande all personal som arbetar med barn och unga i Göteborgs Stad.

Yrkandet

Vi delar motionärernas uppfattning om att tidigare avslöjade fall visar på allvarliga brister i skyddet för barn, och att ett mer genomgripande arbete krävs för att trygga barnens miljö, både fysiskt och organisatoriskt.

Det förebyggande arbetet måste vara verksamhetsnära och ansvarsfördelat - så att varje nämnd utvecklar och implementerar relevanta rutiner utifrån sina specifika riskmiljöer. Det förebyggande arbetet ska vara konkret och mätbart, dvs

inte präglat av ytterligare övergripande strategier eller samordning som riskerar att urvattna ansvar.

Det förebyggande arbetet ska också vara pedagogiskt förenligt, så att utbildningar och insatser för personal inte sker på bekostnad av undervisning, omsorg eller kvalitet i övrigt. Arbetet ska även vara inriktat på faktisk riskreduktion, vilket exempelvis innebär att byggnadsanpassningar måste leda till verklig effekt - inte bara symboliska förändringar.

Utifrån detta anser vi att motionens förslag är meningsfulla, under förutsättning att fokus läggs på att förstärka det som redan idag ligger inom respektive nämnds ansvar - inte att skapa nya övergripande lager eller processer.

Vi vill särskilt betona vikten av aktiv handling framför dokument. Barns trygghet skyddas inte av policydokument, utan av personal med rätt kunskap, tydliga rutiner och genomtänkta fysiska miljöer.

Yrkande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

2025-05-16

Ärende 23

Yrkande angående – Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

1. Förskolenämnden, grundskolenämnden samt idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att det finns uppdaterade och fungerande rutiner och arbetssätt för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga i sina verksamheter.
2. Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att, inom ramen för befintliga planeringsprocesser och i samverkan med berörda nämnder, säkerställa att krav på insyn, överblickbarhet och andra trygghetsskapande aspekter beaktas vid utformning av lokaler där barn vistas regelbundet, i syfte att förhindra sexuella övergrepp.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att, inom ramen för stadens kompetenscentrum och i samverkan med berörda fackförvaltningar, säkerställa att det finns tillgänglig och verksamhetsanpassad utbildning för personal i barn- och ungdomsnära verksamheter med fokus på att upptäcka sexuella övergrepp mot barn och unga samt agera vid oro eller misstanke.
4. Förskole-, grundskole- samt idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att all personal i deras verksamheter som arbetar nära barn och unga regelbundet genomgår utbildning i att upptäcka sexuella övergrepp, agera vid oro eller misstanke och förebygga risker, oavsett anställningsform.
5. Med detta anses motionen besvarad.

Yrkandet

Motionen syftar till att Göteborgs Stad fullt ut ska ta sitt ansvar för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga i stadens egna verksamheter. Allvarliga fall i andra kommuner visar att det inte räcker att ha rutiner på papper, skyddet måste fungera i praktiken, varje dag, i varje verksamhet. Det kräver tydliga riktlinjer, säkerhetsmedveten planering och att personalen har rätt kunskap för att upptäcka och förhindra att sexuella övergrepp sker.

Utifrån remissvaren ser vi utvecklingsbehov inom samtliga nämnder. Remissinstanserna uttrycker ett brett stöd för intentionerna i motionen, men har olika perspektiv. Flera betonar vikten av att utvecklingsarbete sker nära verksamheterna och att utbildning är avgörande. Vårt yrkande tar fasta på detta, men tydliggör samtidigt att varje nämnd behöver ta ett aktivt ansvar för att säkerställa att skyddet för barn är tillräckligt starkt.

Förslaget innebär inte att nya byråkratiska strukturer eller parallella utredningar skapas, utan ger ett tydligt mandat till nämnderna att förstärka, samordna och följa upp det som redan borde vara självklart: att varje nämnd gör det som krävs för att säkerställa att barnen i deras verksamheter är trygga och inte riskeras utsättas för sexuella övergrepp.

Det är vår skyldighet att agera och göra allt vi kan, innan något händer

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-25

Ärendenummer SLK-2024-01204

Handläggare

Britta Timan

Telefon: 031-365 08 51

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Motionen

Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) beskriver i motionen att flera uppmärksammade fall har avslöjat brister i kommunernas förmåga att skydda barn och unga från att utsättas för sexuella övergrepp. För att förebygga liknande händelser i stadens verksamheter föreslås en omfattande genomlysning av stadens rutiner och arbetssätt. Fokus bör ligga på att identifiera risker och förbättringsområden, exempelvis kring mobilanvändning, ensamarbete, digitala verktyg och stöd till civilsamhället. Målet är att skapa trygga miljöer där barn är skyddade och personalen känner sig säker. Utredningen bör även undersöka hur fysiska miljöer kan anpassas för att minska risker, bland annat genom bättre insyn och färre isolerade utrymmen vid ny- och ombyggnation. Slutligen betonas vikten av tidig upptäckt. Personer med avsikt att skada barn söker sig ofta till barnnära yrken, vilket gör det extra viktigt med kompetens och medvetenhet hos dem som arbetar nära barn. Därför föreslås att kommunfullmäktige beslutar att

1. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet.
2. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna och stadsfastighetsnämnden, i uppdrag att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.
3. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Sydväst samt stadsfastighetsnämnden. Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Förskolenämnden	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande Yrkande D, M, L med särskilt yttrande KD Yrkande S Omröstning Protokollsanteckning S, V och MP
Grundskolenämnden	Tillstyrker Protokollsanteckning S, V och MP
Idrotts- och föreningsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande Protokollsanteckning D
Socialnämnd Centrum	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande Yrkande S Yrkande M Yrkande SD Omröstning Yttrande M, L, KD och D
Socialnämnd Sydväst	Tillstyrker Översänder yrkandet från D, M och KD med instämmande från L samt yrkandet från C som eget yttrande Yrkande D, M och KD med instämmande av L Yrkande C Yrkande S, V och MP Yrkande SD
Stadsfastighetsnämnden	Anses besvarad Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande Yttrande D

Remissinstansernas överväganden

Förskolenämnden har översänt förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande. Av förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande framgår att förvaltningen gör bedömningen att flera av de föreslagna åtgärderna i motionen redan hanteras inom befintliga rutiner och processer. Kompetensutveckling för personalen anses dock vara ett viktigt steg framåt och förvaltningen bedömer att åtgärden bör genomföras.

Grundskolenämnden konstaterar att regler, riktlinjer och arbetssätt kan behöva ses över. Det kan också finnas behov av implementerings- och informationsinsatser i samband med dessa översyner. Kontinuerliga utbildningsinsatser kan vara värdefulla inslag, inte minst i förhållande till personalgrupper där personalomsättningen är stor. Nämnden betonar dock vikten av att utvecklingsarbetet genomförs i nära samverkan med verksamhetsföreträdare och så långt som möjligt samordnas med andra insatser.

Idrotts- och föreningsnämnden framhåller att flera av stadens program och planer är nära kopplade till frågor som rör barns trygghet och säkerhet. Nämndens uppdrag innefattar att skapa förutsättningar för att kunna delta i idrott och ha en aktiv fritid på ett tryggt och säkert sätt och verksamheterna har gällande rutiner och arbetssätt för att säkerställa barns trygghet och säkerhet, både inom den egna organisationen och gentemot föreningslivet. Utbildning för personal är ett område som skulle kunna stärkas. Nämndens bedömning är dock att ett fortsatt utvecklingsarbete bör utgå från befintlig styrning, snarare än att genomföras en separat utredning.

Socialnämnden Centrum delar motionärernas uppfattning om vikten av ett kontinuerligt arbete för att minimera risker och upptäcka om barn och unga är utsatta för våld eller övergrepp. Nämnden anser dock att utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive nämnd, snarare än att införa gemensamma rutiner och nya utbildningar. Eventuella rutiner bör vara verksamhetsspecifika, och varje verksamhet måste ansvara för att dessa finns på plats. Nämnden betonar vikten av att yrkesverksamma har kunskap att upptäcka tecken på utsatthet, och hänvisar till stadens kompetenscentrum som redan idag har uppdrag att erbjuda utbildningar. Utbildningsbehovet bör enligt nämnden tillgodoses inom ramen för dessa befintliga uppdrag, snarare än genom nya initiativ.

Socialnämnd Sydväst instämmer med motionärerna och framhåller att det sannolikt finns ytterligare åtgärder att vidta för att förebygga övergrepp och brott mot barn. Det räcker inte att varje enhet arbetar i stuprör utan samverkan behövs. Att ständigt förbättra rutiner och arbetssätt för att förhindra att barn och unga utsätts för sexuella övergrepp är viktigt. De föreslagna uppdraget att utbilda personal är angeläget oavsett om initiativet ingår i en befintlig eller helt ny utbildning.

Stadsfastighetsnämnden bedömer att befintliga arbetsprocesser för nybyggnationer och renoveringar av förskolor beaktar barns säkerhet och integritet på ett tillräckligt ändamålsenligt sätt och att någon särskild utredning därmed inte bör genomföras.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förskoleförvaltningen beskriver att verksamheterna redan idag har rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheten. Ytterligare regler riskerar att öka administrationen utan att minska risken för att barn utsätts för sexuella övergrepp. Om stärkta regler och rutiner för ensamarbete och digitala verktyg blir aktuellt, minskar

förskolornas möjlighet att organisera sig i mindre grupper, vilket innebär att behovet av och kostnader för personal ökar. Ombyggnationer kan vara kostsamma och det är viktigt att överväga om de förändringar som görs verkligen leder till den önskade effekten. Om anpassningar görs utan att tillräckliga medel finns för att stödja andra viktiga insatser, som utbildning, riskerar effekten att utebli.

Grundskolenämnden gör bedömningen att ett genomförande av förslagen kommer att ta personella och ekonomiska resurser i anspråk. I ett längre perspektiv kan dock dessa insatser vara motiverade då de trauman som kan uppstå för drabbade barn och unga kan bli långtgående och svåra att värdera i ekonomiska termer.

Socialnämnd Centrum framhåller att utökade satsningar på utbildning kan innebära en ökad kostnad för såväl utbildande verksamhet, som verksamhet som deltar på utbildning.

Stadsfastighetsnämnden framhåller att renoveringar och ombyggnationer kan vara kostsamma och det är viktigt att överväga om de förändringar som görs leder till önskad effekt. Om anpassningar genomförs utan att tillräckliga medel finns för att stödja andra insatser såsom kompetensutveckling eller andra organisatoriska förutsättningar såsom fler resurser i verksamheten riskerar effekten att utebli.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har med utgångspunkt från remissinstansernas yttranden inte funnit några särskilda aspekter på förslaget.

Bedömning ur social dimension

Förslagen har en tydlig social inriktning genom att fokusera på att öka tryggheten för barn och unga i kommunens verksamheter. Att förebygga sexuella övergrepp är en grundläggande del av att värna barns rättigheter och välbefinnande. Artikel 34 i barnkonventionen slår fast att barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi. Det finns en bred enighet bland nämnderna om målet att skydda barn och unga från sexuella övergrepp, samtidigt som det till viss del finns olika meningar om hur detta bäst uppnås.

Stadsledningskontorets överväganden

För att säkerställa träffsäkerhet, effektivitet och en tydlig ansvarsfördelning i enlighet med befintliga uppdrag, bör ett beslut om att genomföra de tre förslagen innebära att ansvaret läggs direkt på de berörda nämnderna, utan att stadsledningskontoret ges ett samordnande uppdrag.

Uppdraget att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet bör hanteras av respektive berörd nämnd. Rutiner måste anpassas efter den specifika verksamhetens behov och kontext. Förskole-, grundskole-, idrotts- och förenings- samt socialnämnderna har bäst kunskap om sina egna miljöer, personalgrupper och riskfaktorer. Genom att varje nämnd tar ansvar för sitt område säkerställs att arbetet blir relevant, träffsäkert och förankrat i praktiken. Ett centralt arbete riskerar att bli alltför generellt och därmed skapa behov av ytterligare lokala rutiner för att inte viktiga verksamhetsspecifika aspekter ska förbises.

Förslaget om att utreda möjligheten att renovera befintliga förskolor samt ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation bör vid ett eventuellt

genomförande hanteras av stadsfastighetsnämnden i samarbete med förskolenämnden, grundskolenämnden samt idrotts- och föreningsnämnden. Nämnderna ansvarar tillsammans redan för lokaler och innehållet i verksamheten och har därför bäst överblick över både fysiska behov och praktiska förutsättningar. De kan också väga in pedagogiska perspektiv och verksamhetsbehov i planeringen.

Uppdraget att initiera utbildningar för personal som arbetar med barn och unga bör vid ett eventuellt genomförande verkställas inom ramen för socialnämnd Centrums ansvar för den stadenövergripande verksamheterna Kompetenscentrum Främjande och förebyggande samt Kompetenscentrum Våld i nära relationer. Verksamheterna har i uppdrag att stärka kompetensen inom området genom att erbjuda yrkesverksamma olika former av utbildningsinsatser. Upplägg och utbud anpassas utifrån de förutsättningar som finns samt erbjuder olika former av utbildningar, både allmänna utbildningar och skräddarsydda utifrån verksamheters specifika behov. Ett eventuellt genomförande av förslaget om utbildningar bör därför omhändertas inom ramen för befintliga kompetenscentrums uppdrag genom att förstärka och bredda det befintliga utbildningsutbudet.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Förskolenämndens handlingar 2025-04-23 § 73
3. Grundskolenämndens handlingar 2025-04-22 § 58
4. Idrotts- och föreningsnämndens handlingar 2025-03-25 § 36
5. Socialnämnden Centrums handlingar 2025-04-22 § 102
6. Socialnämnden Sydvästs handlingar 2025-04-23 § 86
7. Stadsfastighetsnämndens handlingar 2025-04-22 § 79

Handling 2024 nr 259

Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

De senaste åren har rapporter om övergrepp mot barn inom kommunala verksamheter skakat Sverige. I ett uppmärksammat fall i Mellansverige förgrep sig en kommunanställd på förskolebarn under flera års tid, trots att varningssignaler fanns. I september 2024 dömdes en skolanställd för bland annat grovt barnpornografibrott, kränkande fotografering och sexuellt ofredande, då han under flera år hade smygfilmat över 100 flickor i lågstadieåldern. Dessa händelser belyser vikten av att säkerställa att effektiva rutiner och fungerande arbetssätt finns inom kommunen för att förhindra att något liknande sker i Göteborg.

Vi föreslår därför att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs, med fokus på flera centrala aspekter, i syfte att förebygga övergrepp. Att skydda barn och unga från övergrepp är ett av Göteborgs Stads viktigaste uppdrag. Verksamheter där barn vistas – såsom förskolor, skolor, fritidshem och föreningar – måste vara trygga och säkra miljöer där både barn och vårdnadshavare känner förtroende. För att uppnå detta krävs ett kontinuerligt arbete med att identifiera och minimera risker för övergrepp, samt att skapa en kultur där säkerhet och trygghet är en självklarhet.

Utredningen bör särskilt fokusera på att identifiera förbättringsområden i rutiner och arbetssätt som minimerar risken för sexuella övergrepp. De stärkta rutinerna bör bland annat omfatta regler för privat mobilanvändning bland personal, riktlinjer för ensamarbete, hantering av digitala verktyg samt stöd till civilsamhällets barn- och ungdomsorganisationer för att stärka deras arbete mot övergrepp. Genom att implementera effektiva säkerhetsåtgärder kan vi även bidra till att manlig personal känner sig tryggare och inte riskerar att bli orättvist misstänkliggjord. Samtidigt måste arbetet baseras på sakliga riskbedömningar och beakta att förövaren kan vara av vilket kön som helst.

Vidare behöver utredningen undersöka möjligheterna att införa krav på säkerhetsanpassning, såsom insyn och undvikande av isolerade utrymmen, vid om- och nybyggnation av förskolor och andra aktuella lokaler. Målet är att skapa miljöer som aktivt minskar risken för övergrepp och stärker barnens trygghet och säkerhet.

Det är också av stor betydelse att använda kunskaper och erfarenheter från andra kommuner samt aktuell forskning inom området. Genom att jämföra rutiner och arbetssätt med andra kommuners lösningar och använda forskningsbaserade metoder kan Göteborgs Stad säkerställa att de mest effektiva åtgärderna implementeras för att skydda barn och unga.

Utöver att säkerställa säkra miljöer är det avgörande att tidigt kunna identifiera signaler på sexuella övergrepp eller utsatthet. Det är viktigt att vara medveten om att personer med avsikt att utnyttja barn ofta söker sig till yrken och sammanhang där de får kontakt med barn. Göteborgs Stad har därför inte bara en skyldighet att skydda barn och unga utan också ett ansvar att utbilda personalen. Genom att stärka deras kunskap och medvetenhet kan tecken på att något är fel upptäckas och hanteras i ett tidigt skede.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet.
2. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna och stadsfastighetsnämnden, i uppdrag att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.
3. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Jessica Blixt (D)

Martin Wannholt (D)

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

§ 73 Ärendenummer FSF-2024-03624

Bordlagt ärende: Yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Beslut

Förskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande med protokollsanteckning nedan.

Justering

Paragrafen är omedelbart justerad

Tidigare behandling

Bordlagt 2025-03-26 § 55

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-02-20

Yrkande D, M, L med särskilt yttrande KD daterat 2025-03-19, protokollsbilaga 2

Yrkanden

Jessica Blixt (D), Anneli Rhedin (M) och Lotta Nachemson (L) yrkar bifall till yrkandet från D, M, L med särskilt yttrande KD, daterat 2025-03-19

Blerta Hoti (S) yrkar att nämnden ska översända förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande med protokollsanteckning nedan.

Propositionsordning

Ordförande ställer yrkandena mot varandra och finner att nämnden bifaller yrkandet från Blerta Hoti (S).

Votering begärs.

Godkänd propositionsordning:

Ja-röst: Bifall till yrkandet från Blerta Hoti (S).

Nej-röst: Bifall till yrkandet från D, M, L med särskilt yttrande KD.

Omröstning

5 ja-röster: Anna-Klara Behlin (V), Richard Malm (S), Bosse Parbring (MP), Antonio Tomar (S), Blerta Hoti (S)

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

4 nej-röster: Anneli Rhedin (M), Jessica Blixt (D), Lotta Nachemson (L), Birgitta Thörn (SD)

Med 5 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar nämnden att bifalla yrkandet från Blerta Hoti (S).

Protokollsanteckning

Ledamöterna tillhörande S, V och MP lämnar följande protokollsanteckning:

Förslagen i motionen berör ett stort antal nämnder. Mot bakgrund av detta översänder vi förvaltningens förslag utan eget ställningstagande i förskolnämnden för hantering i kommunstyrelsen.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Yrkande
Särskilt yttrande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna
Kristdemokraterna

2025-03-19

Ärende 8

Yrkande angående – Yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Förslag till beslut

I förskolenämnden:

1. Förskolenämnden tillstyrker motionen *om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga* och översänder brödtexten nedan som nämndens yttrande till kommunstyrelsen. Förvaltningens tjänsteutlåtande översänds för kännedom.
2. Paragrafen är omedelbart justerad.

Yrkandet

Att skydda barn från sexuella övergrepp är en av samhällets viktigaste uppgifter, och det kräver konkreta och effektiva åtgärder. Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande avstyrker delar av motionen med hänvisning till att befintliga rutiner redan är tillräckliga och att förändringar skulle innebära ökad administration. Detta synsätt är problematiskt. Enligt forskning och erfarenhet från fall av övergrepp i verksamheter där barn vistas är det just bristande rutiner, dålig översikt och svaga säkerhetsåtgärder som möjliggör att förövare kan agera ostört.

Förvaltningen använder begreppet sexuella trakasserier, vilket är missvisande och felaktigt i sammanhanget. Motionen handlar om att förhindra sexuella övergrepp och pedofila handlingar, vilka är brott enligt svensk lag och bör benämnas som sådana. Att reducera problematiken till att handla om attityder kring makt, kön och samtycke visar en grundläggande missuppfattning. Pedofili är en parafili med biologiska och psykologiska faktorer som inte påverkas av förändrade könsroller eller maktstrukturer. Att påstå att fysiska säkerhetsåtgärder är mindre viktiga än attitydförändringar saknar stöd i forskning och ignorerar de lärdomar som dragits från tidigare övergreppsfall.

Vidare utgår förvaltningen från att befintliga rutiner är tillräckliga, men att de existerar innebär inte nödvändigtvis att de är effektiva. Flera uppmärksammade fall visar att förövare kunnat verka under lång tid trots gällande rutiner. Motionens syfte är att säkerställa att dessa verkligen fungerar och minimerar risker. Tjänsteutlåtandet hänvisar också till utdrag ur belastningsregistret som en säkerhetsåtgärd, men detta är ingen garanti för att barn skyddas. Skolverket framhåller att registerutdrag endast visar fällande domar, inte om en person varit föremål för utredning eller avskedats på grund av misstanke om gränsöverskridande beteende eller sexuella övergrepp. Det är också välkänt att vissa förövare aktivt undviker att hamna i belastningsregistret för att kunna fortsätta arbeta nära barn.

I tjänsteutlåtandet framförs även att skärpta regler för exempelvis ensamarbete och digitala verktyg skulle leda till ökad administration och innebära organisatoriska utmaningar. Vi menar att skyddet av barn aldrig får reduceras till en fråga om administrativ börda. Om säkerhetsåtgärder kräver förändringar i bemanning eller resursfördelning måste detta vägas mot de risker som uppstår om inget görs. Det framhålls också att ombyggnationer inte alltid har önskad effekt och kan vara kostsamma. Det är sant att inga åtgärder eliminerar risker helt, men en säkerhetsanpassad miljö minskar möjligheterna för övergrepp att ske obemärkt. Att avstå från sådana åtgärder av kostnadsskäl innebär att ekonomi sätts före barns säkerhet. Säkerhetskrav bör, precis som brandskydd, vara en självklar del av lokalplaneringen.

Att avstå från förstärkta rutiner och fysiska säkerhetsåtgärder innebär att onödiga risker kvarstår i verksamheten. Barnens trygghet och säkerhet måste alltid ha högsta prioritet, därav tillstyrker förskolenämnden motionen i sin helhet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-02-20

Diarienummer: N608-3624/24

Handläggare: Helena Lindberg

E-post: helena.lindberg@forskola.goteborg.se

Yttrande över motion om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

Förskolenämnden avstyrker punkt 1 och 2 i motionen, samt tillstyrker punkt 3 i motionen, och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga till förskolenämnden att lämna yttrande på.

Motionärerna lämnar förslag till beslut i kommunfullmäktige om att:

1. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet.
2. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna och stadsfastighetsnämnden, i uppdrag att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.
3. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

I motionen föreslås att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs, med fokus på flera centrala aspekter, i syfte att förebygga övergrepp. Motionärerna lyfter fram behovet av att stärka säkerhetsarbetet i Göteborg för att förhindra sexuella övergrepp mot barn inom kommunala verksamheter. Den föreslår tre åtgärder som förskolenämnden ska bedöma.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs stad har i sin budget de senaste åren tydliggjort för nämnder och bolag att fortsatt minska administrativa arbetsuppgifter och kostnader. Förskoleförvaltningen har rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheten och ser därför inget behov av ytterligare rutiner, utan bedömer att det kan leda till ökad administration. Om stärkta regler och rutiner för ensamarbete och digitala verktyg blir aktuellt, minskar förskolornas möjlighet att organisera sig i mindre grupper, vilket innebär att behovet av och kostnader för exempelvis personal ökar.

Ombyggnationer kan vara kostsamma och det är viktigt att överväga om de förändringar som görs verkligen leder till den önskade effekten. I vissa fall kan fysiska förändringar endast flytta risken snarare än att eliminera den. Om anpassningar görs utan att tillräckliga medel finns för att stödja andra viktiga insatser, som utbildning, riskerar effekten att utebli.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Effektiva åtgärder för att minska övergrepp bör fokusera på att förändra attityder och beteenden. Ombyggnationer och stärkta rutiner i sig gör inte mycket för att minska övergrepp om inte åtgärder för att förändra de bakomliggande attityderna kring makt, kön och samtycke implementeras. Åtgärder behöver fokusera både på att skydda barn och unga och på att förändra den maktobalans som ofta finns mellan gärningspersonen och offret. Åtgärder som säkerställer att alla individer, särskilt barn och unga, känner sig bemyndigade och har kontroll över sina egna val, är viktiga. Här är medvetandegörande och utbildning avgörande.

Barnkonventionen

Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter) fastställer att vid alla beslut som rör barn ska enligt artikel 3 "barnets bästa" vara den främsta hänsynen. Åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp behöver utformas så att de inte skapar en känsla av rädsla eller övervakning som kan påverka barnets känsla av trygghet och integritet. Åtgärderna bör ha som mål att stödja barn och skapa en trygg och utvecklande miljö.

Enligt artikel 12 betonas barnets rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem och att få sina åsikter beaktade i enlighet med deras ålder och mognad. Åtgärder som utformas för att minska risken för övergrepp bör involvera barn. Det skulle kunna inkludera utbildning om deras rättigheter.

Enligt artikel 16 skyddas barnets rätt till privatliv, familjeliv och hem. Det innebär att åtgärder för att minska risken för övergrepp måste vara balanserade så att de inte inkräktar för mycket på barnets integritet.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 19 mars 2025.

Bilagor

Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Ärendet översänds till förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Sydväst samt stadsfastighetsnämnden för yttrande. Förskolenämnden ska inkomma med svar till stadsledningskontoret senast den 23 april 2025.

Beskrivning av ärendet

Mot bakgrund av att det under de senaste åren rapporterats i media om sexuella övergrepp mot barn inom kommunala verksamheter betonas i motionen behovet av att stärka säkerhetsarbetet i Göteborg för att förhindra liknande händelser. Motionärerna föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs med fokus på att säkerställa rutiner och arbetssätt som minimerar risken för sexuella övergrepp.

Rutiner för privat mobilanvändning, ensamarbete, hantering av digitala verktyg, är exempel på sådant som stärkta rutiner bör omfatta. Även krav på säkerhetsanpassning vid byggnation och renovering av förskolor bör införas. Personalen ska utbildas för att tidigt kunna identifiera tecken på sexuella övergrepp och utsatthet bland barn.

Kommunfullmäktige föreslås besluta om tre åtgärder som förskolenämnden i föreliggande yttrande ska bedöma huruvida de bör genomföras eller inte.

1. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet.

Förskolenämnden föreslås avstyrka åtgärden utifrån följande argument:

Rutiner och arbetssätt finns redan etablerade i verksamheten

Enligt skollagen (2010:800) ska personal inom förskola och annan pedagogisk verksamhet lämna utdrag ur belastningsregistret när personen erbjuds eller tilldelas arbete inom dessa verksamheter. Förskoleförvaltningens rutin för utdrag ur belastningsregistret säkerställer att ett giltigt registerutdrag uppvisas för arbetsgivaren innan anställning.

Förvaltningen har ett stödjande material för det lagstadgade förebyggande och främjande arbetet utifrån diskrimineringslagen (2008:567, 2–3 kap.) och skollagens (2010:800, 6 kap.) bestämmelser. I materialet ingår det bland annat att varje förskola/annan pedagogisk verksamhet ska identifiera risker för sexuella trakasserier, analysera risker och därefter sätta in relevanta åtgärder som tidsätts och följs upp.

Befintliga rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp kompletteras med rutinen för att agera vid signal om att ett barn kan ha utsatts för diskriminering, där sexuella trakasserier ingår och kränkande behandling utifrån diskrimineringslagen (2008:567, 2–3 kap.) och skollagens (2010:800, 6 kap.) bestämmelser. I rutinerna framgår tydligt

förvaltningens tillvägagångssätt vid misstanke om att sexuella trakasserier ägt rum. Det tydliggörs också i rutinen att situationen kan kräva en orosanmälan till socialtjänsten. Förskoleförvaltningen har en fastställd rutin för orosanmälan till socialtjänsten.

Risk att stärkta rutiner påverkar kvaliteten för den verksamheten riktar sig till

I Skollagen (2010:800) anges att förskolan ska vara kompensatorisk och utbildningen ska anpassas till barns olika förutsättningar och behov. Att dela upp barnen i mindre grupper under dagen är ett viktigt verktyg för att möjliggöra det. Förvaltningen identifierar att regler kring exempelvis ensamarbete, privat mobilanvändning och digitala verktyg riskerar att leda till målkonflikt om inte sådana begränsningar följs av utökad budgetram. Fler medarbetare och arbetstelefoner skulle exempelvis krävas för att inte påverka verksamhetens möjlighet att organisera sig utifrån barngruppens behov. I situationer där barn är särskilt utsatta, exempelvis vid blöjbyte och toalettbesök, kan verksamheten av både organisatoriska skäl och av hänsyn till barnens integritet inte vara två vuxna.

2. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna och stadsfastighetsnämnden, i uppdrag att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.

Förskolenämnden föreslås avstyrka åtgärden utifrån följande argument:

I befintliga arbetsprocesser för nybyggnationer och renoveringar beaktas lokalernas utformning utifrån principen att värna barns integritet

I Läroplan för förskolan (Skolverket 2010:800, s. 5) anges att ”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet”. Förskoleförvaltningen har ett funktionsprogram för förskolelokaler som syftar till att säkerställa att nybyggnationer utformas på ett sätt som stöttar barnens lärande och utveckling utifrån styrdokumentet för verksamheten. I programmet framgår målsättningar som ska beaktas och där en viktig princip är att ge barnen rätt till kroppslig och personlig integritet och förutsättningar att utveckla självständighet och tillit till egen förmåga. I programmet lyfts även förskolenämndens (huvudmannens) tillsynsansvar fram som innebär en skyldighet att bevaka så att barnet inte skadas i verksamheten.

Det är ett dilemma att balansera barns säkerhet utifrån ett riskperspektiv utan att göra inskränkningar på den personliga integriteten. Funktionsprogrammet lyfter fram vikten av att det i varje lokal skapas möjlighet till visuell kontakt med närliggande rum, samtidigt som programmet tydliggör att integritet vid skötbord och WC ska beaktas, där avskildhet respekteras vid toalettbesök.

Rumsfunktionsprogrammet, ett styrande dokument som kompletterar funktionsprogrammet, används till nybyggnations- och till viss del i renoveringsprojekts rumsfunktioner. I det framgår att alla dörrar ska ha glaspartier, med undantag för förråd samt toaletter där det av säkerhets, hygien samt integritetsskäl bedöms olämpligt.

Även vid renoveringar analyseras och beaktas ombyggnationer därmed utifrån perspektivet att värna barns integritet. Det görs i möjligaste mån utifrån lokalens beskaffenhet samt inom rimliga ekonomiska gränser. Det är exempelvis inte alltid möjligt att rent byggnadstekniskt tillhandahålla lösningar i gamla lokaler.

Förskoleförvaltningen bedömer att funktionsprogrammet för förskola, som tagits fram tvärprofessionellt, beaktar lokalernas utformning ur flera väsentliga perspektiv, bland annat barns integritet och säkerhet. Förvaltningen bedömer därmed att någon särskild utredning inte krävs utan att frågan redan omhändertas inom ordinarie lokalförsörjningsprocesser.

3. Kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna, i uppdrag att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Förskolenämnden föreslås tillstyrka åtgärden utifrån följande argument:

Behovet av kompetensutveckling är identifierat

Förskoleförvaltningen har i det egna utvecklingsarbetet identifierat behov av kompetensutveckling hos personal gällande barns rätt till integritet och rätten till sin kropp. En intern utbildningsinsats har initierats som syftar till att ge förskolor verktyg att använda systematiskt i arbetet på förskolan.

Eftersom det finns vissa skillnader, exempelvis i att upptäcka tecken på sexuella övergrepp hos små barn jämfört med äldre barn och ungdomar, är det viktigt att en övergripande utbildningsinsats beaktar förvaltningsspecifika aspekter. För förskoleverksamhetens del kan exempelvis följande innehåll betraktas som väsentligt:
Signaler om att ett barn far illa - Vad som är normalt utforskande och vad som kan vara signaler på utsatthet.

Hur lyssnar vi in barnen när de signalerar att de inte mår bra - Att stärka barns röst gentemot de vuxna och att agera oavsett om vi vet vad det handlar om.

Hur förskolor kan arbeta med barn om att sätta ord på känslor och kroppsdelar - Bra och dåliga hemligheter – barn som inte har ett talat språk

Mer fokus på ”Okej med dig” än ”Stopp min kropp” - Det är viktigt att lära barnen att sätta egna gränser för sin kroppsliga och personliga integritet, men störst fokus bör ligga på vikten av att respektera andras gränser och förståelsen för samtycke.

Barns rätt till integritet - Viktigt att rädslan för att barn ska bli utsatta inte leder till att vi kränker deras integritet på annat sätt.

Barns integritet och sexualitet

Utbildning kan hjälpa personal att känna igen tecken på övergrepp, förstå hur de ska agera vid misstanke och skapa en tryggare miljö för barnen. Förvaltningen bedömer att en övergripande satsning för att öka kunskapen bland medarbetare i Göteborgs stad kan fungera som ett komplement till förvaltningens interna utbildningsinsats och föreslår att förskolenämnden tillstyrker åtgärden.

Förvaltningens bedömning

Sammanfattningsvis bedöms flera av åtgärderna i motionen som redan hanterade inom befintliga rutiner och processer. Kompetensutveckling för personalen anses dock vara ett viktigt steg framåt och förvaltningen bedömer därmed att åtgärden, att initiera en utbildning, bör tillstyrkas.

Johan Olofson

Malin Welin

Förvaltningsdirektör

Expedieras till stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Ange diarienummer SLK-2024-01204 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Bifoga protokollsutdrag och tjänsteutlåtande. Yrkanden, skiljaktiga meningar, reservationer, särskilda yttranden med mera från nämndbehandlingen ska alltid bifogas.

§ 58 Ärendenummer GSF-2024-05536

Yttrande över motion om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Beslut

1. Grundskolenämnden tillstyrker motion om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-03-14, som sitt yttrande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion från Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast 2025-04-23.

Handlingar

1. Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-03-14
2. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Yrkanden

Jessica Blixt (D) yrkar bifall på förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om grundskolenämnden kan besluta i enlighet med förvaltningens förslag och finner bifall.

Protokollsanteckning

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet får lämna följande anteckning till protokollet:

Vi vill skicka yttrandet utan eget ställningstagande för att ta ställning till frågan i sin helhet i kommunstyrelsen.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret, ärendenummer SLK-2024-01204

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-14

Ärendenummer GSF-2024-05536

Handläggare

Annika Andersson

E-post annika.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden tillstyrker motion om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-03-14, som sitt yttrande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion från Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Motionärerna hänvisar till ett flertal fall runt om i Sverige där det förekommit sexuella övergrepp mot barn i olika kommunala verksamheter. Motionärerna föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs i syfte att förebygga övergrepp. Motionärerna skriver vidare att verksamheter där barn vistas måste vara trygga och säkra miljöer där både barn och vårdnadshavare känner förtroende.

Kommunstyrelsen föreslås få ett antal utredningsuppdrag i samverkan med andra berörda nämnder. Uppdragen handlar om att se över rutiner och arbetssätt samt att ta fram utbildningsinsatser som rör området. Motionärerna föreslår vidare att möjligheten att se över säkerheten i lokaler som förskolor med mera bör genomföras.

Grundskoleförvaltningen har i sin beredning av ärendet konstaterat att regler, riktlinjer och arbetssätt kan behöva ses över. Det kan också finnas behov av implementerings- och informationsinsatser i samband med dessa översyner. Kontinuerliga utbildningsinsatser kan vara värdefulla inslag, inte minst i förhållande till personalgrupper där personalomsättningen är stor. Förvaltningen vill dock betona vikten av att detta utvecklingsarbete bör göras i nära samverkan med verksamhetsföreträdare och så långt som möjligt samordnas med andra insatser. Förvaltningen anser vidare att arbetet behöver beakta de nationella initiativ som just nu bereds hos Skolverket och utbildningsdepartementet.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att motionen tillstyrks.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionärernas förslag om att utreda och se över ett antal områden för att motverka sexuella övergrepp kommer ta personella- och ekonomiska resurser i anspråk.

Att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp, implementering och utbildning kring dessa, andra utbildningsinsatser inom området samt anpassningar av lokaler kommer innebära att resurser behöver avsättas eller om disponeras inom berörda verksamheter. I ett längre perspektiv kan dock dessa insatser vara motiverade då de trauman som kan uppstå för drabbade barn och unga kan bli långtgående och svåra att värdera i ekonomiska termer.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Sexuella trakasserier är enligt diskrimineringslagen ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan handla om kommentarer och gester av sexuell natur, tafsande eller visande av pornografiska bilder. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar, anspelningar och krav på sexuella tjänster. Sexuella trakasserier kan också vara brottsliga handlingar, som förtal, grovt förtal eller förolämpning, olaga integritetsintrång, kränkande fotografering, ofredande eller sexuellt ofredande.

Befolkningsstudien ”Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017” visade att 57 procent av unga kvinnor i åldern 16-29 år uppger att de någon gång utsatts för sexuella trakasserier. 55 procent av samma målgrupp hade erfarenhet av sexuella övergrepp. Unga hbtqi-personer, unga med funktionsnedsättning och unga som inte får välja sin framtida partner är mer utsatta för sexuella trakasserier, våld och kränkningar än befolkningen i stort.

Bedömning av barnets bästa

I barnkonventionen finns ett flertal artiklar som berör denna motions innehåll. Främst artikel 33 som anger att *”barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.”* I Sverige finns såväl lagstiftning som tillsynsmyndigheter som arbetar för att motverka sexuella trakasserier och övergrepp. Trots detta vet vi att det förekommer och att den moderna tekniken dessutom medför nya och fler utmaningar inom området.

Alla elever har rätt till en trygg skolgång utan sexuella trakasserier och övergrepp. Grundskoleförvaltningen har därmed ett stort ansvar att arbeta förebyggande mot sexuella trakasserier och agera för att stoppa dem om de ändå skulle uppstå. Att se över rutiner, arbetssätt och fortbildningsinsatser får därför ses som en självklar del i förvaltningens grundläggande uppdrag.

Samverkan

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 14 april 2025.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion från Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast 2025-04-23.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna hänvisar till ett flertal fall runt om i Sverige där det förekommit sexuella övergrepp mot barn i olika kommunala verksamheter. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs i syfte att förebygga övergrepp. Motionärerna skriver vidare att verksamheter där barn vistas måste vara trygga och säkra miljöer där både barn och vårdnadshavare känner förtroende. För att uppnå detta krävs ett kontinuerligt arbete med att identifiera och minimera risker för övergrepp, samt att skapa en kultur där säkerhet och trygghet är en självklarhet.

Kommunstyrelsen föreslås mot denna bakgrund få ett antal utredningsuppdrag i samverkan med andra berörda nämnder. Uppdragen handlar om att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet, att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation. Kommunstyrelsen föreslås också få i uppdrag att initiera utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Förvaltningens bedömning

Det finns ett flertal lagrum som reglerar sexuella ofredanden som diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen, skollagen och brottsbalken. Flera nationella myndigheter har också tagit fram stödmaterial inom området, som exempelvis Skolverket.

Av förarbeten och rättspraxis tydliggörs att Skollagens regleringar avseende kränkande behandling (SL 6:10) ska tillämpas på motsvarande vis som om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på de sätt som avses i diskrimineringslagen.

Grundskoleförvaltningen har tagit fram systemstöd, rutiner och manualer för att underlätta skolornas arbete med att anmäla och utreda kränkande behandling av elev. I systemstödet finns möjlighet att särskilt anmäla och registrera sexuella trakasserier. I nuläget uppgår andelen anmälningar av sexuella trakasserier till fyra procent av det totala antalet kränkningar, mörkertalet bedöms dock vara stort särskilt vad avser kränkningar som utförs av vuxen mot elev. I skolornas arbete med att ta fram plan mot diskriminering och kränkande behandling (PDK) finns också möjlighet att redovisa åtgärder mot sexuella trakasserier separat.

Utöver systemstöd, rutiner och manualer för att genomföra utredningar och ta fram åtgärder så erbjuder förvaltningen utbildningsinsatser kopplade till området. Elevhälsans professioner har stor kompetens och kunskap och kan hålla föreläsningar och utbildningar på skolor. Det finns också stödmaterial och insatser kopplade till lärarakademin och förvaltningens årshjul för frågor kopplat till mänskliga rättigheter.

Det finns även insatser som erbjuds via socialförvaltningarna. I staden finns exempelvis Kompetenscentrum främjande och förebyggande i sociala frågor. Enheten vänder sig till

anställda som kommer i kontakt med barn och unga i exempelvis frågor som våldsprevention och arbete med sexualitet, samtycke och relationer. Stödet är kostnadsfritt och kan även användas av personal vid fristående skolor belägna i Göteborg.

Regeringen har också tagit initiativ till ökad trygghet och studiero i skolan genom att tillsätta ett antal utredningar, vilka kommer presenteras under våren 2025. Här återfinns exempelvis en utredning som lämnat förslag om en mobilfri skola inom de obligatoriska skolformerna.

I februari 2025 gav utbildningsministern i uppdrag till Skolverket att ta fram stödmaterial för att förebygga sexualbrott och andra grova brott mot barn och elever. I uppdraget framgår att stödmaterial till exempel ska ta upp åtgärder som arbetsgivaren bör vidta vid en rekrytering. Materialet bör även ge stöd för hur arbetsgivaren kan följa upp personalens relationer till barn och elever och hur verksamheten kan organiseras för att minska riskerna. Uppdraget ska redovisas i februari 2026 (se [regleringsbrev för 2025](#)).

Trots att området är tydligt reglerat, att stödmaterial och utbildningsinsatser finns att tillgå är området både komplext och svårt att hantera ur flera aspekter. Förvaltningen vet att det kan förekomma kränkningar och övergrepp av barn och elever av anställda inom våra verksamheter. Vi känner också till att elever kan utsätta andra elever. Det finns också verksamheter som kan vara extra viktiga att beakta som exempelvis anpassad grundskola och verksamheter av mer frivillig karaktär som exempelvis Skola som arena och kulturskolan.

Förvaltningens bedömning är att det kan finnas behov av att se över befintliga rutiner och arbetssätt. Att det finns tydliga anvisningar kring användning av privata mobiltelefoner, riktlinjer för ensamarbete i olika verksamheter kan vara ett stöd för verksamheten ur flera aspekter. Stöd och utbildning för chefer i det svåra samtalet kan vara ett annat område. Förvaltningen anser dock, mot bakgrund av det initiativ som tagits alldeles nyligen av regeringen, att det lokala arbetet i Göteborgs Stad tydligt samordnas med de nationella initiativ som nu finns inom området. Risken finns annars att stöd och riktlinjer kan upplevas som otydliga.

Förvaltningen vill också betona att antalet styrande dokument som förvaltningens anställda och chefer har att förhålla sig till är omfattande. En översyn av befintliga dokument, att översynen samordnas med andra angränsande områden eller nationella stödmaterial är därför att föredra.

Motionärerna föreslår vidare att möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation bör utredas. Grundskoleförvaltningen menar att framtagna riktlinjer vid byggnation i staden beaktat detta område exempelvis genom de anvisningar som finns i form av tekniska krav och anvisningar (tka), rumsfunktionsprogram (rfp) och den behovsbeskrivning som utarbetas vid dels byggnation, dels när en skola omfattas av ett genomgripande planerat underhåll.

Tas nya eller reviderade stödmaterial fram behöver dessa implementeras genom informations- och utbildningsinsatser. Löpande utbildningsinsatser inom området kan också vara värdefullt då personalomsättningen inom vissa personalgrupper är relativt hög. Förvaltningen upplever dock att det finns en lång rad utbildningsinsatser som initieras av andra än de närmast berörda på lokala nivån. Logistiska utmaningar för verksamheten med exempelvis vikarieanskaffning eller andra redan beslutade prioriteringar kan då

medföra att angelägna utbildningssatsningar får ett lågt deltagande. Förvaltningen vill mot denna bakgrund betona vikten av att utbildningar tas fram och planeras i nära samverkan med berörda verksamhetsföreträdare.

Förvaltningens sammantagna bedömning, med hänsyn tagen till ovanstående resonemang, är att motionen bör tillstyrkas.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret, ärendenummer SLK-2024-01204

Maria Andersson

Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg

Avdelningschef Planering och utveckling

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-03-25

§ 36 Ärendenummer IOFF-2025-00069

Svar på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Beslut

1. Idrotts- och föreningsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att insatser för ändamålet både sker och bör utformas inom ramen för stadens befintliga styrning och arbetssätt centralt och på förvaltningen, i stället för att genomföra en separat utredning.
2. Idrotts- och föreningsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Handlingar

- Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga
- Tjänsteutlåtande avdelning utveckling och styrning, daterad 2025-02-04

Protokollsanteckning

Claes Annerstedt (D) meddelar att han hade röstat för att tillstyrka motionen om han hade tjänstgjort.

Protokollsutdrag skickas till

- Avdelning utveckling och styrning
- Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-02-04

Ärendenummer IOFF-2025-00069

Handläggare

Tove Selnes

Telefon: 031-368 21 85

E-post: tove.selles@ioff.goteborg.se

Svar på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

1. Idrotts- och föreningsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att insatser för ändamålet både sker och bör utformas inom ramen för stadens befintliga styrning och arbetssätt, centralt och på förvaltningen, i stället för att genomföra en separat utredning.
2. Idrotts- och föreningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som eget yttrande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har överlämnat en motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) på remiss. Motionärerna föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete görs, i syfte att förebygga sexuella övergrepp mot barn och unga. Motionen ger tre förslag på åtgärder kopplat till rutiner och arbetssätt, säkerhetsanpassning i lokaler samt utbildning för personal.

Ärendet har sänds till förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Sydväst samt stadsfastighetsnämnden för inhämtande av synpunkter. Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 april 2025.

Göteborgs Stad har ett viktigt ansvar att säkerställa barns trygghet och säkerhet i alla verksamheter. Flera av stadens program och planer är nära kopplade till frågor som rör barns trygghet och säkerhet, till exempel Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program samt Göteborgs Stads barnrättsplan. Förvaltningens uppdrag innefattar att skapa förutsättningar för att kunna delta i idrott och ha en aktiv fritid på ett tryggt och säkert sätt. Förvaltningen har gällande rutiner och arbetssätt för att säkerställa barns trygghet och säkerhet, både inom den egna organisationen och gentemot föreningslivet. Utbildning för personal är ett område som skulle kunna stärkas.

Förvaltningen delar motionärernas bild av att verksamheter där barn vistas måste vara trygga och säkra miljöer och att Göteborgs Stad har ett viktigt uppdrag att skydda barn och unga från övergrepp. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintlig styrning, snarare än att genomföra en separat utredning. Förvaltningens förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens förslag innebär att avstyrka motionen och leder inte i sig till några ekonomiska konsekvenser. Ett genomförande av motionens förslag skulle innebära en viss ökad belastning på personella resurser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Göteborgs Stad har ett viktigt ansvar att säkerställa barn och ungas trygghet, där idrotts- och föreningsnämndens uppdrag innefattar att skapa förutsättningar för att kunna delta i idrott och ha en aktiv fritid på ett tryggt och säkert sätt. Flera av stadens program och planer är nära kopplade till frågor som rör barns trygghet och säkerhet, till exempel Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program samt Göteborgs Stads barnrättsplan. Befintlig styrning utgör en viktig utgångspunkt för förvaltningens arbete.

Samverkan

Ärendet har inte varit föremål för facklig samverkan.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) på remiss. Ärendet har sänts till förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Sydväst samt stadsfastighetsnämnden för inhämtande av synpunkter. Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 april 2025.

Beskrivning av ärendet

Motionen beskriver vikten av ett kontinuerligt arbete inom Göteborgs Stad med att identifiera och minimera risker för sexuella övergrepp mot barn och unga. Motionärerna föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete görs. Tre förslag till uppdrag riktas till kommunstyrelsen, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna:

1. Ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet
2. Utredda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation
3. Initiera utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas

Förvaltningens bedömning

Barn och unga är en central målgrupp för förvaltningen, både i egenskap av besökare på förvaltningens anläggningar och som aktiva i föreningslivet. Att barn och unga ska kunna utöva idrott och andra fritidsaktiviteter på ett tryggt och säkert sätt är en självklarhet. Förvaltningen delar motionärernas bild av att verksamheter där barn vistas måste vara trygga och säkra miljöer och att Göteborgs Stad har ett viktigt uppdrag att skydda barn och unga från övergrepp.

Det finns flera stadenövergripande styrdokument som utgör viktiga utgångspunkter för förvaltningens arbete med barns trygghet och säkerhet. Ett exempel är Göteborgs Stads barnrättsplan där trygghet är ett fokusområde. I planen framgår bland annat barn ska kunna ”ta sig till och från skolan och fritidsaktiviteter på ett tryggt och säkert sätt” samt att ”de som träffar, och arbetar med barn, [ska ha] arbetssätt för att säkerställa barnets rättigheter”. Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program är också en utgångspunkt för förvaltningens arbete. Idrotts- och föreningsnämnden har bland annat ansvar för den prioriterade strategin i programmet att ”på ett systematiskt sätt vidta trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder vid ny- och ombyggnation”.

Förvaltningen har idag bland annat följande rutiner och arbetssätt för att säkerställa barns trygghet och säkerhet:

- Vid anställning av personal har förvaltningen en rutin för registerkontroll innan anställning. Rutinen utgör förvaltningens tillämpning av lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Lagen syftar till att stärka barns och ungdomars skydd mot sexuella övergrepp och andra grova brott. I rutinen framgår vilka befattningar som arbetar ute på förvaltningens anläggningar och därmed faller inom ramen för rutinen.

- Motsvarande rutin finns i förvaltningens arbete gentemot föreningslivet. I de grundläggande kriterier som krävs för att få föreningsbidrag från förvaltningen ingår att föreningen måste ha en rutin för begäran om begränsat registerutdrag ur belastningsregistret för alla som har uppdrag i föreningen och där har kontakt med barn.
- För besökare i förvaltningens anläggningar gäller ordnings- och trivselregler per anläggningstyp. I exempelvis simhallar gäller skärmförbud i simhall, dusch och omklädningsrum i syfte att säkerställa trygghet för simhallens besökare. Besökare får inte uppträda på ett sätt som är störande mot övriga besökare eller personal och personal har rätt att avvisa besökare som uppträder olämpligt från anläggningen.
- Förvaltningen genomför årliga stickprovskontroller genom fördjupad granskning av föreningar som erhåller föreningsbidrag för att säkerställa att krav och grundläggande kriterier följs. Förvaltningen har också ett löpande samarbete med Riksidrottsförbundet som arbetar aktivt med trygga idrottsmiljöer, bland annat genom funktionen idrottsombudsman och en visseblåsartjänst.

Förvaltningens bedömning är att det finns flera gällande rutiner och arbetssätt som syftar till att säkerställa barns trygghet och säkerhet, både inom den egna organisationen och gentemot föreningslivet. Ett kontinuerligt arbete krävs för att säkerställa att rutiner och arbetssätt är tillräckliga, men bedöms kunna genomföras inom ramen för förvaltningens ordinarie utvecklingsarbete.

Förvaltningen bör inte omfattas av motionens förslag om att renovera befintliga förskolor. Däremot har förvaltningen som byggande aktör ett ansvar vid ny- och ombyggnation att planera utifrån ett trygghetsskapande och brottsförebyggande perspektiv.

Motionen föreslår att personal som arbetar med barn och unga genomgår en utbildning för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas. Förvaltningen har idag inte rutiner kring att utbilda personal specifikt kring dessa frågor och bedömningen är det är ett område som skulle kunna stärkas. Förvaltningen bedömer dock att det bör finnas möjlighet att initiera en sådan utbildning inom ramen för befintligt stadenövergripande arbete genom till exempel Göteborgs Stads barnrättsplan.

Johan Sävhave

Kim Erefalk

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef utveckling & styrning

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

§ 102 Svar på remiss - Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

N164-1624/24

Socialförvaltningen Centrum har 2025-02-07 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Åsa Kramér (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Nina Miskovsky (M) yrkar att socialnämnden Centrum tillstyrker motionen med hänvisning till yttrande från (M), (L), (KD) och (D).

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar att socialnämnden Centrum tillstyrker motionen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall till förvaltningens förslag mot tillstyrkande av motionen och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning

Ja för att bifalla förvaltningens förslag.

Nej för att tillstyrka motionen.

Sex ledamöter röstar Ja: Claes Söderling (S), Åsa Kramér (S), Rebecca Hedström (MP), Roy Lundberg (V), Maria Abrahamsson (C) och Jenny Broman (V).

Fem ledamöter röstar Nej: Nina Miskovsky (M), Max Rittberger (M), Chantalle Edvardsson (L), Agneta Kjaerbeck (SD) och Anne Holmdahl (KD).

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar beslutet omedelbart justerat.

Protokollsanteckning

Nina Miskovsky (M) inkommer med ett yttrande från (M), (L), (KD) och (D). Se bilaga 4 till protokollet.

Dag för justering

2025-04-22

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-02-07

Diarienummer N164-1624/24

Handläggare

Jeanette Werner, Lisa Nadén

Telefon: 031-365 52 56

E-post: jeanette.werner@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar beslutet omedelbart justerat

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har skickat en motion på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av att arbeta på sätt som skyddar barn och unga och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter.

Motionen lyfter tre åtgärdsförslag. Socialnämnden Centrum tar endast ställning till förslag ett och tre. Detta då förslag två inte berör socialnämndens uppdrag. Det första förslaget handlar om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med bland annat socialnämnderna, ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner.

Det tredje förslaget handlar om att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga. Förvaltningen instämmer i vikten av att det finns utbildningsinsatser inom området, men att det omhändertas av förvaltningens stadenövergripande Kompetenscentrum Förebyggande och främjande respektive Våld i nära relationer som riktar sig till yrkesverksamma inom berörda förvaltningar. Istället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningens ~~sammantagna~~ förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens förslag innebär att avstyrka motionen och leder inte i sig till några ekonomiska konsekvenser. Utökade satsningar på utbildning kan innebära en ökad kostnad för såväl utbildande verksamhet, som verksamhet som deltar på utbildning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ett sätt att aktivt försöka förebygga övergrepp är att rikta insatser för att påverka normer, värderingar och hur människor behandlar varandra. Alla medarbetare inom Göteborgs Stad har i sin roll att bära stadens värdegrund och att trygga barns rättigheter.

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor. Enligt Barnkonventionen, som blev lag i Sverige år 2020, har alla barn rätt att skyddas mot alla former av våld, sexuella övergrepp och annan kränkande behandling. Barn som utsätts för sexuella övergrepp riskerar att drabbas av långvariga psykiska, fysiska och sociala konsekvenser. Genom att stärka förebyggande åtgärder kan risken för övergrepp minska.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2025-04-15.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat motion på remiss för besvarande senast den 23 april. Motionen kommer från Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) och den handlar om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Nämnden har att ta ställning till om de föreslagna åtgärderna i motionen bör genomföras.

Beskrivning av ärendet

Motionen

Kommunstyrelsen har för yttrande skickat en motion av Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Motionen föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete ska genomföras, med fokus på flera centrala aspekter, i syfte att förebygga övergrepp. Rutiner för privat mobilanvändning, ensamarbete, hantering av digitala verktyg, är exempel på sådant som stärkta rutiner bör omfatta. Även krav på säkerhetsanpassning vid byggnation och renovering av förskolor bör införas. Personalen ska utbildas för att tidigt kunna identifiera tecken på sexuella övergrepp och utsatthet bland barn. Tre förslag till uppdrag riktas till kommunstyrelsen, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna. Det andra förslaget riktas även till stadsfastighetsnämnden:

1. Ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet
2. Utredda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation
3. Initiera utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslag 2 i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor. Detta då det inte berör socialnämnden Centrums uppdrag.

Rutiner och arbetssätt

Förvaltningen har idag ett antal rutiner och arbetssätt som syftar till att förebygga risken för övergrepp:

Referenstagning och utdrag ur belastningsregister

Referenstagning sker vid nyanställningar. Förvaltningen begär även utdrag från belastningsregister vid samtliga anställningar där man har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga, i enlighet med det lagstöd som finns. Det innebär att detta alltid görs inom förvaltningens fritidsverksamhet samt inom avdelningen Barn och unga.

Lokala rutiner, bemötande och förhållningssätt

Fritidsverksamheterna ska ha som rutin att inte jobba ensamma med barn och unga och inte ensamt hålla ett samtal med ett barn. Vissa har lokala verksamhetsspecifika rutiner som är kända och förankrade hos personalgruppen. För fritidsverksamheterna kan rutinerna exempelvis innebära skriftliga regler om begränsningar av privat användning av mobiltelefoner och privat kontakt på sociala medier.

Vid öppen verksamhet såsom helgidrott och prova på-verksamhet, som socialförvaltningen finansierar, finns alltid minst två ledare. Förvaltningen planerar att stärka upp utbildning till unga ledare om kränkande särbehandling och värdegrund.

Frågor om bemötande och förhållningssätt behöver regelbundet lyftas i personalgrupper och att stärka tillit och relationer kan göra det lättare att agera vid misstanke mot en kollega. Förvaltningen har tydliga rutiner vid misstanke om misskötsamhet utifrån arbetsrättsliga lagar och krav.

Utbildningsinsatser om att upptäcka riskfaktorer hos barn och unga

Idag finns flera utbildningar i staden om samtal kring svåra frågor och för att öka kompetensen i att kunna upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Det är viktigt att medarbetare känner sig trygga i att hantera dessa situationer. Inom socialförvaltningen Centrum finns stadenövergripande Kompetenscentrum Förebyggande och främjande samt Kompetenscentrum Våld i nära relationer som vänder sig till bland annat förskola, skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och föreningsliv. Kompetenscentrum erbjuder olika former av utbildningsinsatser till förvaltningarna inom bland annat tidig upptäckt av barn och unga som lever med våld eller annan utsatthet, risk- och skyddsfaktorer, om kunskap om orosanmälan, trygg fritid, våldspreventivt arbete med mera. För att stärka det förebyggande arbetet och för att tidigt i ålder kunna arbeta med att stärka barns rättigheter, har Kompetenscentrum under året genomfört särskilda aktiviteter avseende små barn och utsatthet. Kompetenscentrum har inlett ett samarbete med förskoleförvaltningen för att planera en utbildningssatsning kommande år och påbörjat ett arbete för att stärka upp kunskapen redan under slutet av utbildningstiden för barnskötare och förskollärare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om att ett kontinuerligt arbete krävs både för att minimera risker och för att identifiera om barn och unga är utsatta för våld och andra övergrepp. Det är viktigt att frågan uppmärksammas och att vi arbetar på flera sätt för att skydda barn och unga och förebygga risker för att barn och unga utsätts i stadens verksamheter. Förvaltningens bedömning är dock att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner och nya utbildningsinsatser. Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är därför att avstyra motionen.

Förvaltningen menar att eventuella rutiner behöver vara verksamhetsspecifika och att varje aktuell verksamhet behöver ansvara för att ha behövliga rutiner på plats. Tydliga bestämmelser minskar gråzoner och skapar trygghet både i personalgrupperna och för dem vi finns till för. Lokala rutiner och förhållningsregler som personalgrupper tar fram och står bakom gemensamt, anpassade utifrån olika verksamheters kontext, skapar en viktig bas och trygghet. Förvaltningen behöver fortsätta identifiera utvecklingsområden, till exempel genom att säkerställa tydliga rutiner och förhållningssätt inom berörda verksamheter.

Det är viktigt att yrkesverksamma som möter barn och unga har kunskap att upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Förvaltningens stadenövergripande Kompetenscentrum Främjande och förebyggande och Kompetenscentrum Våld i nära relationer har i uppdrag att stödja i att stärkt kompetens

på området genom att erbjuda yrkesverksamma olika former av utbildningsinsatser. En utmaning för framför allt schemalagd verksamhet är att möjliggöra för personal, särskilt stora personalgrupper, att ta del av utbildningar. Förvaltningens kompetenscentrum arbetar för att möta upp de behov och förutsättningar som finns och anpassar upplägg och utbud samt erbjuder olika former av utbildningar, både allmänna utbildningar och skräddarsydda utifrån verksamheters specifika behov. Kompetenscentrum utgår alltid ifrån aktuell forskning och kunskap. Förvaltningens bedömning är således att utbildningsbehovet bör omhändertas inom ramen för befintliga kompetenscentrums uppdrag och i stället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslaget i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor. Detta då förslaget inte berör socialnämnden Centrums uppdrag.

Socialförvaltningen Centrum

Sandra Säljö
Förvaltningsdirektör

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

Svar på remiss: Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

§ 86, N165-1231/24

Beslut

1. Socialnämnden Sydväst tillstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.
2. Socialnämnden Sydväst översänder yrkandet från D, M och KD med instämmande från L samt yrkandet från C som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten att arbeta på sätt som skyddar barn och unga och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter.

Motionen lyfter tre åtgärdsförslag. Socialförvaltningen Sydväst har i sitt tjänsteutlåtande berört förslag ett och tre. Det första förslaget handlar om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med bland annat socialnämnderna, ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner.

Det tredje förslaget handlar om att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga. Förvaltningen instämmer i vikten av att det finns utbildningsinsatser inom området, men att det omhändertas av stadenövergripande Kompetenscentrum. Förebyggande och främjande respektive Våld i nära relationer som riktar sig till yrkesverksamma inom berörda förvaltningar. I stället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är att avstyrka motionen. Socialnämnd Sydväst beslutar att tillstyrka motionen och att översända yrkandena från D, M och KD (med instämmande av L) samt yrkandet från C som nämndens eget yttrande.

Handlingar

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2025.

Yrkande från D, M och KD med instämmande av L daterat 23 april 2025.

Yrkande från C daterat 22 april 2025.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

Yrkanden

Lillemor Williamsson (D) yrkar å D, M och KD med instämmande av L:s vägnar att motionen ska tillstyrkas enligt eget yrkande samt att både det egna yrkandet och yrkandet från C ska översändas till kommunstyrelsen som nämndens yttrande.

Ajsela Bruncevic (C) yrkar att motionen ska tillstyrkas med hänvisning till eget yrkande.

Alfred Ekman (S) yrkar å S, V och MP:s vägnar att motionen ska avstyrkas enligt förvaltningens förslag samt att de inkomna yrkandena ska avslås.

Lena Ferm (SD) yrkar att motionen ska tillstyrkas enligt yrkandet från D, M och KD med instämmande av L.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att förslaget från Williamsson (D), Bruncevic (C) och Ferm (SD) bifallits och att motionen därmed tillstyrks.

Justering

Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2025-04-23

Vid protokollet

Sekreterare

Erika Holgersson

Ordförande

Alfred Ekman (S)

Justerande

Lena Olinder (M)

Reviderat Yrkande
2025-04-23
(Ursprungligt Yrkande
2025-04-21)

Demokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna
med instämmande av Liberalerna

Ärende nr 12, Sammanträde 2025-04-23

Yrkande angående, Svar på motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D)
om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut:

1. Socialnämnden Sydväst tillstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.
2. Socialnämnden Sydväst översänder nedan yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Ärendet

Skydd mot sexuella övergrepp måste vara en självklarhet i en kommuns alla verksamheter som vänder sig till barn. Som motionen beskriver har skyddet inte varit tillräckligt utan barn i kommunala verksamheter har utsatts för brott. Vi måste göra allt vi kan för att förhindra att detta kan hända också i vår kommun.

Förvaltningens tjänsteutlåtande beskriver de insatser och rutiner vi i vår förvaltning har när det gäller att skydda barn mot övergrepp och menar att varje förvaltning bör arbeta självständigt med detta. Motionärerna vill att detta arbete förstärks genom att kommunstyrelsen kan ta ett samlat grepp och i samverkan med berörda nämnder se till att vi gör allt vi kan för att förhindra att våra barn utsätts för brott. Det finns säkert ytterligare åtgärder att vidta och mer att göra för att förhindra övergrepp och brott mot barn. Det är inte tillräckligt att var och en arbetar i sitt eget stuprör utan här behövs samverkan.

Nedan är förklaring till vår revidering.

Vårt yrkande har reviderats endast med språkliga ändringar i förslagen till beslut. Detta eftersom våra yrkanden i sak överensstämmer med yrkandet i ärendet från Centern och att våra yrkanden därför ska kunna behandlas som ett och samma på nämndens sammanträde. För förtydligande kan våra ursprungliga förslag till beslut läsas enligt nedan.

1. Socialnämnd Sydväst tillstyrker motionen.
2. Förvaltningens tjänsteutlåtande, med vårt yrkande bilagt, översänds som nämndens yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkande

Centerpartiet

2025-04-22

Nr 12

Yrkande angående – Svar på remiss för motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

I socialnämnd sydväst:

1. Socialnämnden Sydväst tillstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.
2. Socialnämnden Sydväst översänder nedan yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Yrkandet

Motionen lyfter ett väldigt viktigt ämne – sexuella övergrepp mot barn och unga. För Centerpartiet är det en självklarhet att stadens verksamheter måste göra allt för att motverka att detta sker. Första och tredje uppdraget riktas till kommunstyrelsen i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna. Där det första handlar om att ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet. Att ständigt förbättra rutiner och arbetssätt för att förhindra att barn och unga utsätts för sexuella övergrepp är oerhört viktigt. Så länge som det sker i stadens verksamhet måste arbetet förbättras.

Det tredje uppdraget handlar om att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn bättre kan upptäckas. För oss är det av mindre vikt att om initiativet ingår i en befintlig eller helt ny utbildning. Det viktigaste är att det genomförs.

Det andra uppdraget är även riktad till stadsfastighetsnämnden och handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor. Socialnämnd sydväst väljer att inte yttra sig gällande den beslutssatsen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-01

Diarienummer N165-1231/24

Handläggare

Lovisa Varenius, Ylva Färdig

Telefon: 031-365 35 18

E-post: lovisa.varenius@socialsydvast.goteborg.se,

ylva.fardig@socialsydvast.goteborg.se

Svar på remiss för motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motionen om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga med hänvisning till pågående arbete.
2. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten att arbeta på sätt som skyddar barn och unga och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter.

Motionen lyfter tre åtgärdsförslag. Socialnämnden Sydväst tar ställning till förslag ett och tre. Det första förslaget handlar om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, i samverkan med bland annat socialnämnderna, ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner.

Det tredje förslaget handlar om att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn och unga. Förvaltningen instämmer i vikten av att det finns utbildningsinsatser inom området, men att det omhändertas av stadenövergripande Kompetenscentrum. Förebyggande och främjande respektive Våld i nära relationer som riktar sig till yrkesverksamma inom berörda förvaltningar. I stället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens förslag innebär att avstyrka motionen och leder inte i sig till några ekonomiska konsekvenser. Utökade satsningar på utbildning kan innebära en ökad kostnad för såväl utbildade verksamhet, som verksamhet som deltar på utbildning

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ett sätt att aktivt försöka förebygga övergrepp är att rikta insatser för att påverka normer, värderingar och hur människor behandlar varandra. Alla medarbetare inom Göteborgs stad har i sin roll att bära stadens värdegrund och att trygga barns rättigheter.

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor. Enligt Barnkonventionen, som blev lag i Sverige år 2020, har alla barn rätt att skyddas mot alla former av våld, sexuella övergrepp och annan kränkande behandling. Barn som utsätts för sexuella övergrepp riskerar att drabbas av långvariga psykiska, fysiska och sociala konsekvenser. Genom att stärka förebyggande åtgärder kan risken för övergrepp minska.

Samverkan

Information har getts på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 16 april 2025.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Ärendet

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss för besvarande senast den 23 april. Motionen kommer från Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) och den handlar om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Nämnden har att ta ställning till om de föreslagna åtgärderna i motionen bör genomföras.

Beskrivning av ärendet

Motionen

Stadsledningskontoret har för yttrande skickat en motion av Jessica Blixt (S) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Motionen föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete ska genomföras, med fokus på flera centrala aspekter, i syfte att förebygga övergrepp. Rutiner för privat mobilanvändning, ensamarbete, hantering av digitala verktyg, är exempel på sådant som stärkta rutiner bör omfatta. Även krav på säkerhetsanpassning vid byggnation och renovering av förskolor bör införas. Personalen ska utbildas för att tidigt kunna identifiera tecken på sexuella övergrepp och utsatthet bland barn. Tre förslag till uppdrag riktas till kommunstyrelsen, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna. Det andra förslaget riktas även till stadsfastighetsnämnden:

1. Ta fram rutiner och arbetssätt för att förhindra övergrepp i verksamheter där barn och unga vistas regelbundet
2. Utredda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation
3. Initiera utbildning för personal som arbetar med barn och unga för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslag 2 i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor.

Rutiner och arbetssätt

I förvaltningen är det i huvudsak två avdelningar som har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga. Avdelningen barn och unga och avdelningen välfärd och fritid. Förvaltningen har idag ett antal rutiner och arbetssätt som syftar till att förebygga risken för övergrepp:

Referenstagning och utdrag ur belastningsregister

Referenstagning sker vid nyanställningar. Förvaltningen begär även utdrag från belastningsregister vid samtliga anställningar där man har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga, i enlighet med det lagstöd som finns. Det innebär att detta görs inom förvaltningens fritidsverksamhet samt inom avdelningen Barn och unga. Förvaltningen har inlett ett arbete med att ta fram en förvaltningsövergripande skriftlig rutin för begäran om utdrag ur belastningsregister.

Lokala arbetssätt, bemötande och förhållningssätt

Inom avdelningarna finns idag etablerade arbetssätt som syftar till att säkerställa såväl barn och ungas som personalens trygghet och säkerhet. I dessa arbetssätt ingår bland annat att personalen i låg utsträckning är ensamma med barn och unga, en medvetenhet

kring lokalers utformning och att exempelvis välja bort lokaler med dålig insyn. Ett utvecklingsområde är att teckna ner dessa etablerade arbetssätt till lokala dokumenterade rutiner.

Frågor om bemötande och förhållningssätt behöver regelbundet lyftas i personalgrupper och att stärka tillit och relationer kan göra det lättare att agera vid misstanke mot en kollega.

Förvaltningen har tydliga rutiner vid misstanke om misskötsamhet utifrån arbetsrättsliga lagar och krav.

Utbildningsinsatser om att upptäcka riskfaktorer hos barn och unga

Idag finns flera utbildningar i staden om samtal kring svåra frågor och för att öka kompetensen i att kunna upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Det är viktigt att medarbetare känner sig trygga i att hantera dessa situationer. Inom socialförvaltningen Centrum finns stadenövergripande Kompetenscentrum Förebyggande och främjande samt Kompetenscentrum Våld i nära relationer som vänder sig till bland annat förskola, skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och föreningsliv. Kompetenscentrum erbjuder olika former av utbildningsinsatser till förvaltningarna inom bland annat tidig upptäckt av barn och unga som lever med våld eller annan utsatthet, risk- och skyddsfaktorer, om kunskap om orosanmälan, trygg fritid, våldspreventivt arbete med mera. För att stärka det förebyggande arbetet och för att tidigt i ålder kunna arbeta med att stärka barns rättigheter, har Kompetenscentrum under året genomfört särskilda aktiviteter avseende små barn och utsatthet, inlett ett samarbete med förskoleförvaltningen för att planera en utbildningssatsning kommande år och påbörjat ett arbete för att stärka upp redan under slutet av utbildningstiden för barnskötare och förskollärare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om att ett kontinuerligt arbete krävs för att identifiera och minimera risker för övergrepp. Det är viktigt att frågan uppmärksammas och det är avgörande att vi arbetar på flera sätt för att skydda barn och förebygga risker att barn utsätts i stadens verksamheter. Förvaltningens bedömning är att fortsatt utvecklingsarbete och insatser bör utgå från befintligt arbete inom respektive förvaltning, snarare än att gemensamt ta fram rutiner och nya utbildningsinsatser. Förvaltningens sammantagna förslag till beslut är därför att avstyrka motionen.

Förvaltningen menar att eventuella rutiner behöver vara verksamhetsspecifika och att varje aktuell verksamhet behöver ansvara för att ha behövliga rutiner på plats. Tydliga bestämmelser minskar gråzoner och skapar trygghet både i personalgrupperna och för de vi finns till för. Lokala rutiner och förhållningsregler som personalgrupper tar fram och står bakom gemensamt, anpassade utifrån olika verksamheters kontext, skapar en viktig bas och trygghet. Förvaltningen behöver fortsätta identifiera utvecklingsområden, till exempel genom att säkerställa tydliga rutiner och förhållningssätt inom berörda verksamheter.

Det är viktigt att yrkesverksamma som möter barn och unga har kunskap att upptäcka riskfaktorer och tidiga tecken på utsatthet hos barn och unga. Socialförvaltningen Centrums stadenövergripande Kompetenscentrum Främjande och förebyggande och Kompetenscentrum Våld i nära relationer har i uppdrag att stödja i att stärkt kompetens

på området genom att erbjuda yrkesverksamma olika former av utbildningsinsatser. En utmaning för framför allt schemalagd verksamhet är att möjliggöra för personal, särskilt stora personalgrupper, att ta del av utbildningar. Kompetenscentrum arbetar för att möta upp de behov och förutsättningar som finns och anpassar upplägg och utbud samt erbjuder olika former av utbildningar, både allmänna utbildningar och skräddarsydda utifrån verksamheters specifika behov. Kompetenscentrum utgår alltid ifrån aktuell forskning och kunskap. Förvaltningens bedömning är således att utbildningsbehovet bör omhändertas inom ramen för befintliga kompetenscentrums uppdrag och istället för att initiera nya utbildningar bör befintligt utbud kunna stärkas och eventuellt breddas utifrån behov.

Förvaltningen avstår från att ta ställning till förslaget i ärendet som handlar om att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Socialförvaltningen Sydväst

Åsa Etéus

Annika Ljung

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

§ 79 Ärendenummer SFF-2024-01321

Yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Beslut

1. Stadsfastighetsnämnden anser att motionen är besvarad.
2. Stadsfastighetsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Handlingar

1. Stadsfastighetsförvaltningens tjänsteutlåtande
2. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D)
3. Yttrande D, protokollsbilaga 4

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Yttrande

Demokraterna

2025-04-22

Ärende 21

Yttrande angående yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Yrkandet

Vi anser inte att motionen kan anses besvarad utifrån vad som framgår av tjänsteutlåtandet. Det framkommer inte att det idag finns några specifika kriterier inom stadsfastighetsnämndens arbete med lokalutformning som uttryckligen syftar till att förebygga sexuella övergrepp mot barn. Det är anmärkningsvärt, inte minst mot bakgrund av att detta handlar om något så allvarligt som sexuella övergrepp på barn och unga, ett skrämmande men verkligt hot som samhället har ett ansvar att förebygga med alla till buds stående medel.

Under bedömningen av den sociala dimensionen i tjänsteutlåtandet framhålls att effektiva åtgärder för att minska övergrepp behöver fokusera på att förändra attityder och beteenden. Vi ställer oss starkt kritiska till den formuleringen. Att tro att sexuella övergrepp mot barn, inklusive pedofila handlingar, i första hand kan förebyggas genom attitydförändringar är både naivt och farligt. Det krävs konkreta, fysiska och strukturella skyddsåtgärder, inte minst i utformningen av våra lokaler.

Den fysiska miljön måste i sig vara en del av skyddet mot övergrepp. Genom synlighet, öppenhet och arkitektoniska lösningar som förhindrar isolerade och oövervakade utrymmen kan risken för att övergrepp sker minimeras. Det handlar inte om att förändra beteenden hos de som har för avsikt att skada barn, det handlar om att omöjliggöra deras möjlighet att göra det inom våra verksamheter.

Motionen är tydlig i sitt syfte: att skapa tryggare miljöer för barn, och därmed uppfylla Barnkonventionens krav på skydd mot övergrepp (artikel 19) och på att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet (artikel 3). Stadsfastighetsnämnden har här en viktig roll i att se till att stadens lokaler utformas och utvecklas med detta i åtanke. Av dessa skäl bör motionen tillstyrkas och en särskild utredning bör genomföras, i samverkan med övriga berörda nämnder, med fokus på just de aspekter motionen lyfter.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-25

Diarienummer SLK-2024-01204

Handläggare

Erika Erlingsson

Telefon: 073-217 84 17

E-post: erika.erlingsson@stadsfast.goteborg.se

Yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga

Förslag till beslut

I stadsfastighetsnämnden

1. Stadsfastighetsnämnden anser att motionen är besvarad.
2. Stadsfastighetsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Motionen lyfter fram behovet av att stärka säkerhetsarbetet i Göteborg för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga inom kommunala verksamheter. Den föreslår tre åtgärder varav stadsfastighetsnämnden ska bedöma en av dessa; om en utredning behövs för att titta på möjligheten att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och på säkerhetsanpassning vid nybyggnation.

Sammanfattningsvis kan åtgärderna som föreslås i motionen förbättra säkerheten för barn och unga. Dock tas nödvändiga säkerhetsanpassningar redan i beaktande både genom befintliga tekniska krav och anvisningar samt funktionsprogrammet för förskola. Därför anses motionen vara besvarad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs stad har i sin budget de senaste åren tydliggjort förväntningar på nämnder och bolag att fortsatt minska administrativa arbetsuppgifter och kostnader.

Stadsfastighetsförvaltningen gör årligen investeringar och reinvesteringar i beståndet. Renoveringar och ombyggnationer kan vara kostsamma och det är viktigt att överväga om de förändringar som görs leder till önskad effekt. Om anpassningar genomförs utan att tillräckliga medel finns för att stödja andra insatser såsom kompetensutveckling eller andra organisatoriska förutsättningar såsom fler resurser i verksamheten riskerar effekten att utebli.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Effektiva åtgärder för att minska övergrepp behöver fokusera på att förändra attityder och beteenden. Ombyggnationer och stärkta rutiner i sig behöver kunna kombineras med andra åtgärder

Barnkonventionen är svensk lag sedan 1 januari 2020 och är en del av den sociala dimensionen. Motionens förslag är i linje med barnkonventionens krav på att alla barn har rätt till skydd mot våld och övergrepp (artikel 19) samt rätt till en trygg och säker miljö i förskolan (artikel 3 och 28). Artikel 3 i barnkonventionen handlar om att barnets bästa ska beaktas i alla beslut och åtgärder som rör barn. I punkt 3 för artikel 3 anges att:

"Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn."

Detta innebär att länder som har skrivit under barnkonventionen måste se till att verksamheter som arbetar med barn håller en hög kvalitet och att det finns kontroll och tillsyn för att skydda barnets rättigheter. Åtgärder för att säkerställa säkerhet, hälsa och personalens antal och lämplighet behöver beaktas i befintliga verksamheter.

Artikel 16 skyddar barnets rätt till privatliv, familjeliv och hem. Det innebär att åtgärder för att minska risken för övergrepp måste vara balanserade så att de inte inkräktar för mycket på barnets integritet.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna (FSG) den 22 april 2025 samverkan.

Bilagor

1. Motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) om åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga. Ärendet skickades till förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Sydväst samt stadsfastighetsnämnden för yttrande. Stadsfastighetsnämnden ska inkomma med svar till stadsledningskontoret senast 2025-04-23.

Beskrivning av ärendet

Jessica Blixt (D) och Martin Wannholt (D) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige i Göteborgs Stad om att förhindra sexuella övergrepp mot barn och unga inom kommunala verksamheter. Motionen baseras på rapporterade fall av övergrepp i Sverige, där motionärerna menar att varningssignaler har ignorerats.

Motionen föreslår att en genomlysning av stadens säkerhetsarbete genomförs med fokus på att säkerställa rutiner och arbetssätt som minimerar risken för sexuella övergrepp. Rutiner för privat mobilanvändning, ensamarbete, hantering av digitala verktyg, är exempel på sådant som stärkta rutiner bör omfatta. Även krav på säkerhetsanpassning vid byggnation och renovering av förskolor bör ses över anser motionärerna. Personalen ska utbildas för att tidigt kunna identifiera tecken på sexuella övergrepp och utsatthet bland barn. Kommunfullmäktige föreslås besluta om tre åtgärder som skickats till olika nämnder att yttra sig över. Stadsfastighetsnämnden ska bedöma förslaget att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.

Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen får, i samverkan med förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, socialnämnderna och stadsfastighetsnämnden, i uppdrag att utreda möjligheterna att renovera befintliga förskolor för att förbättra säkerheten samt att ta fram nya krav på insyn och säkerhetsanpassning vid nybyggnation.

Stadsfastighetsnämnden föreslås anse motionen besvarad utifrån nedan redovisning:

Förskoleförvaltningen har ett funktionsprogram för förskolelokaler som syftar till att säkerställa att nybyggnationer utformas på ett sätt som stöttar barnens lärande och utveckling utifrån styrdokumentet för verksamheten. I programmet framgår målsättningar som ska beaktas och där en viktig princip är att ge barnen rätt till kroppslig och personlig integritet och förutsättningar att utveckla självständighet och tillit till egen förmåga. I programmet lyfts även förskolenämndens (huvudmannens) tillsynsansvar fram som innebär en skyldighet att bevaka så att barnet inte skadas i verksamheten.

Det är ett dilemma att balansera barns säkerhet utifrån ett riskperspektiv utan att göra inskränkningar på den personliga integriteten. Funktionsprogrammet lyfter fram vikten av att det i varje lokal skapas möjlighet till visuell kontakt med närliggande rum, samtidigt som programmet tydliggör att integritet vid skötbord och WC ska beaktas, där avskildhet respekteras vid toalettbesök.

Rumsfunktionsprogrammet, ett styrande dokument som kompletterar funktionsprogrammet, används till nybyggnations- och till viss del i renoveringsprojekts

rumsfunktioner. I det framgår att alla dörrar ska ha glaspartier, med undantag för förråd samt toaletter där det av säkerhets, hygien samt integritetsskäl bedöms olämpligt.

Även vid renoveringar analyseras och beaktas ombyggnationer därmed utifrån perspektivet att värna barns integritet. Det görs i möjligaste mån utifrån lokalens beskaffenhet samt inom rimliga ekonomiska gränser. Det är exempelvis inte alltid möjligt att rent byggnadstekniskt tillhandahålla lösningar i gamla lokaler.

Stadsfastighetsförvaltningen bedömer att funktionsprogrammet för förskola, som tagits fram tvärprofessionellt, beaktar lokalernas utformning ur flera väsentliga perspektiv, bland annat barns integritet och säkerhet. Förvaltningen bedömer därmed att någon särskild utredning inte krävs utan att frågan redan omhändertas inom ordinarie lokalförsörjningsprocesser. motionen anses därmed vara besvarad.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att befintliga arbetsprocesser för nybyggnationer och renoveringar av förskolor beaktar barns säkerhet och integritet på ett tillräckligt ändamålsenligt sätt och att någon särskild utredning därmed inte bör genomföras.

Maria Hagberg

Martin Blixt

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör